

EUROPSKO NADZORNO TIJELO
ZA BANKARSTVO

**SAŽETAK EBA-INA GODIŠNJEG
IZVJEŠĆA ZA 2022.**

Photo credits: European Banking Authority on pages: 3, 20.
Illustration credits: Canva on pages: 4, 8, 9, 12, 13, 15, 18.

PDF

ISBN 978-92-9245-875-1

ISSN 1977-9003

doi:10.2853/785500

DZ-AA-23-001-HR-N

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2023

© Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo, 2023
Umnogažavanje je dopušteno uz uvjet navođenja izvora.

SAŽETAK EBA-INA GODIŠNJEG IZVJEŠĆA ZA 2022.

Uvod predsjednika i izvršnog direktora EBA-e

Svijet se 2022. suočio s brojnim izazovima. Ruska invazija na Ukrajinu pokrenula je globalnu humanitarnu krizu i nanijela štetu gospodarstvu. Osim toga, prijelaz na više kamatne stope utjecao je na vrijednost imovine i kvalitetu kredita. Provedba pravila iz regulatornog okvira Basel III i bankarskih propisa Europske unije bila je ključna za otpornost bankarskog sektora.

Digitalna transformacija u području bankarstva i plaćanja u EU-u prepoznata je kao područje od velikog interesa. Financijske institucije potaknuto se na odgovorno prihvaćanje inovativne tehnologije, uravnotežujući time rizike i mogućnosti. Regulatorne inicijative kao što su Akt o digitalnoj operativnoj otpornosti (DORA) i Uredba o tržištima kriptoimovine (MiCA) bile su usmjerene na jačanje operativne otpornosti i zaštitu financijske stabilnosti uz istodobno promicanje inovacija.

Revizijom Direktive o platnim uslugama (PSD 3) nastojalo se uskladiti tržiste platnog prometa i spriječiti regulatornu arbitražu. Opći je cilj bio stvoriti čvrst regulatorni i nadzorni okvir kojim se podržava prijelaz na održivije gospodarstvo uz istodobno osiguravanje otpornosti bankarskog sektora.

Okolišni, socijalni i upravljački čimbenici smatrali su se ključnima za održivu budućnost, uz kontinuirane napore da ih se integrira u bankarski sektor. Okolišni, socijalni i upravljački čimbenici prepoznati su kao ključni u oblikovanju uloge financijske industrije u borbi protiv klimatskih promjena i u poticanju održivosti. U tijeku su napori za integraciju okolišnih, socijalnih i upravljačkih aspekata u bankarski sektor EU-a, s naglaskom na upravljanju rizicima, objavljivanju informacija, nadzornim praksama, testiranju otpornosti na klimatske promjene i bonitetnom okviru. Cilj je bio spriječiti manipulativni zeleni marketing i obuhvatiti sve dimenzije okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika za održivu budućnost.

JOSÉ MANUEL CAMPA

Tijekom 2022. Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA) suočilo se s još jednom izazovnom godinom usred globalnih gospodarskih nesigurnosti i neочекivanih događaja kao što je sukob koji traje u Ukrajini. Unatoč tim preprekama EBA je uspjela ispuniti 95 % svojih zadaća navedenih u njezinu programu rada za 2022. To je postignuće pripisano predanosti i agilnosti osoblja, boljim operativnim procesima i novoj politici unutarnje mobilnosti.

Jedan od glavnih ciljeva bilo je bolje korištenje bankarskih i financijskih podataka. EBA je nastojala postati pouzdani izvor podataka, proširiti platformu Europske centralizirane infrastrukture za nadzorne podatke (EUCLID) i doprinijeti podatkovnoj strategiji Europske komisije.

Održivost je ostala ključna, a EBA istražuje okolišne, socijalne i upravljačke rizike te ih uključuje u nova pravila i postizanje svojih ciljeva u području okoliša. Aktivno se promicala rodna ravnopravnost.

U pogledu inovacija EBA je poboljšala alate za suradnju i započela program za stavljanje podataka u oblak, čime je osigurala visoku razinu sigurnosti podataka.

U budućnosti će EBA nastaviti s radom na bonitetnoj regulativi, proširiti alate za utvrđivanje rizika, pripremiti se za regulatorne promjene i pomoći u osnivanju tijela EU-a za sprječavanje pranja novca. Organizacija je uvjerenja u svoje sposobnosti i modernu infrastrukturu.

FRANÇOIS-LOUIS MICHAUD

Postignuća u 2022.

Procjena otpornosti banaka EU-a

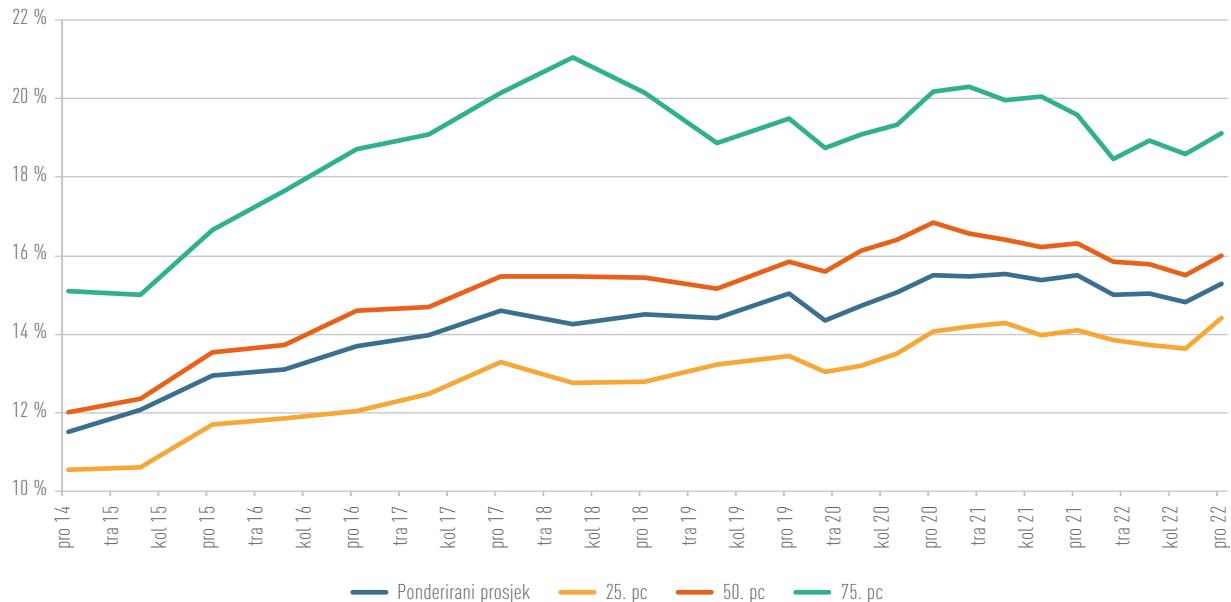

Analiza rizika i ranjivosti

EBA ima ključnu ulogu u ocjenjivanju otpornosti banaka u EU-u i utvrđivanju rizika i ranjivosti u bankarskom sektoru. EBA ispituje kvantitativne i kvalitativne informacije, uključujući podatke koje dostavljaju banke i kretanja tržista, kako bi procijenila čimbenike kao što su solventnost, likvidnost, kreditni rizik, profitabilnost i održivost poslovnih modela banaka.

[Izvješće o procjeni rizika za](#) 2022. pokazalo je da su 2022. banke u EU-u zadržale visoke stope kapitala, s prosječnim omjerom redovnog

osnovnog kapitala (CET1) od 15,3 %. Također su imale povoljne omjere finansijske poluge i više razine likvidnosti. Međutim, neke su banke zbog nedostatka povjerenja isplaćivale značajna sredstva, što je naglasilo potrebu za dalnjim oprezom. U izvješću je utvrđeno i da su banke u EU-u namjeravale povećati tržišno financiranje, ali su bile suočene s izazovima pri ispunjavanju zahtjeva za financiranjem, posebno zbog pooštravanja monetarnih politika i potrebe za otplatom kredita središnje banke te ispunjavanja minimalnih regulatornih zahtjeva. U izvješću je također naglašen rizik valutne neusklađenosti u financiranju stranih valuta.

Slika 1: Stopa redovnog osnovnog kapitala (potpuno opterećena)

Izvješće o opterećenju imovine upućivalo je na to da su se banke u 2021. u velikoj mjeri koristile financiranjem od središnje banke, što je dovelo do povećanja omjera ukupne opterećenosti. Međutim, do kraja 2022. omjer opterećenosti imovine smanjio se na 25,8 % zbog smanjenja opterećene imovine i kolateralna.

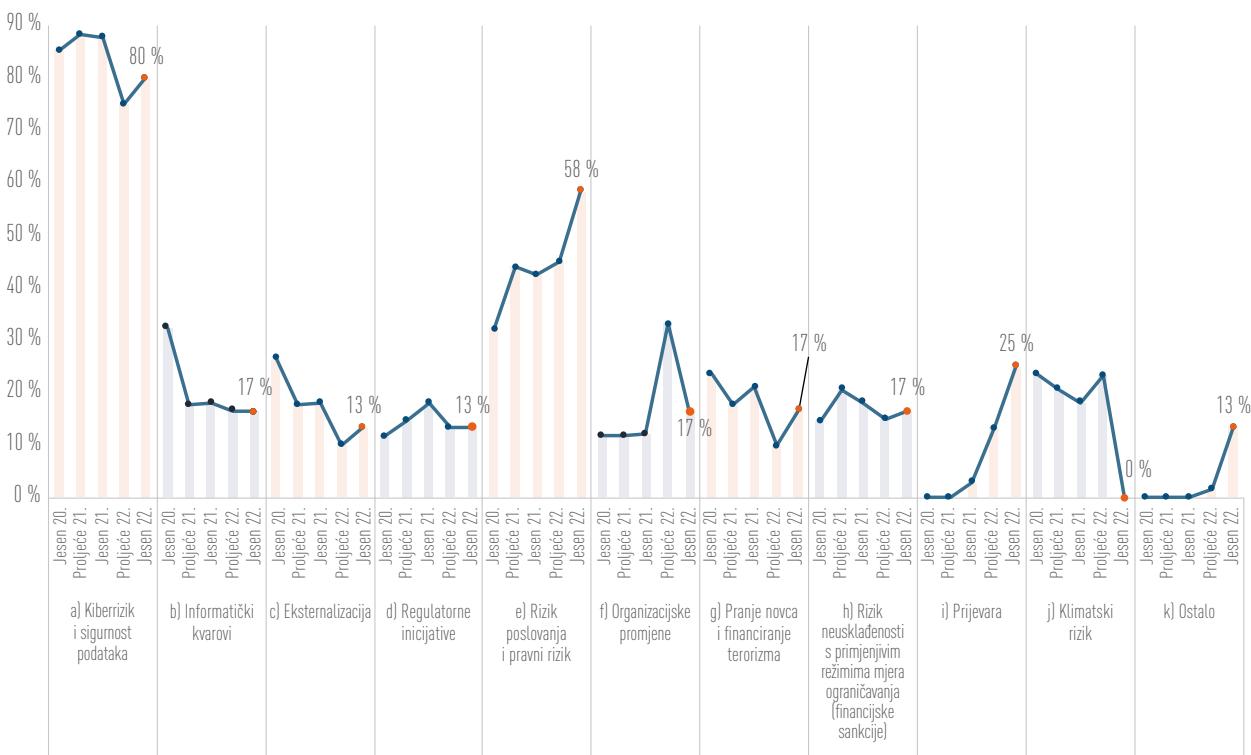
Ključni rizici utvrđeni u prikazima rizika za 2022.

U EBA-inu pregledu [prikaza rizika](#) istaknuto je nekoliko ključnih rizika u 2022., uključujući kretanja kvalitete imovine i izloženosti kreditima. Iako su banke u EU-u povećale svoju kreditnu izloženost, potražnja za kreditima u drugoj je polovici godine bila ograničena zbog rasta kamatnih stopa, inflatornih pritisaka i veće neizvjesnosti. Povećala se izloženost energetskog sektora, što je dovelo do likvidnosnih potreba i koncentracije izloženosti u nekoliko banaka. Kvaliteta imovine općenito se poboljšala, ali kreditni rizik, osobito onaj

povezan s neprihodonosnim kreditima, trebalo je pomno pratiti.

U prikazima rizika također su utvrđeni rizici na tržištima stambenih i poslovnih nekretnina. Banke u EU-u bile su u znatnoj mjeri izložene stambenim nekretninama i, iako se potražnja za hipotekarnim kreditima povećala, rast kamatnih stopa i usporavanje gospodarskog rasta ograničili su rast. Povećala se izloženost poslovnim nekretninama, a sektor se suočio s izazovima zbog viših kamatnih stopa, rastućih troškova energije i promjena u radnim praksama.

EBA je istaknula operativne rizike, uključujući digitalizaciju i upotrebu IKT-a u bankama i njihovim klijentima. Provela je i istraživanja o različitim rizicima, kao što su održivost poslovnog modela, profitabilnost, kvaliteta imovine, rizici financiranja, rizik poslovanja, razmatranja okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika, finansijska tehnologija i sprječavanje pranja novca.

Slika 2: Glavni pokretači operativnog rizika iz perspektive banaka

Aktivnosti testiranja otpornosti na stres: bolja otpornost bankarskog sektora i pripravnosti na klimatske rizike

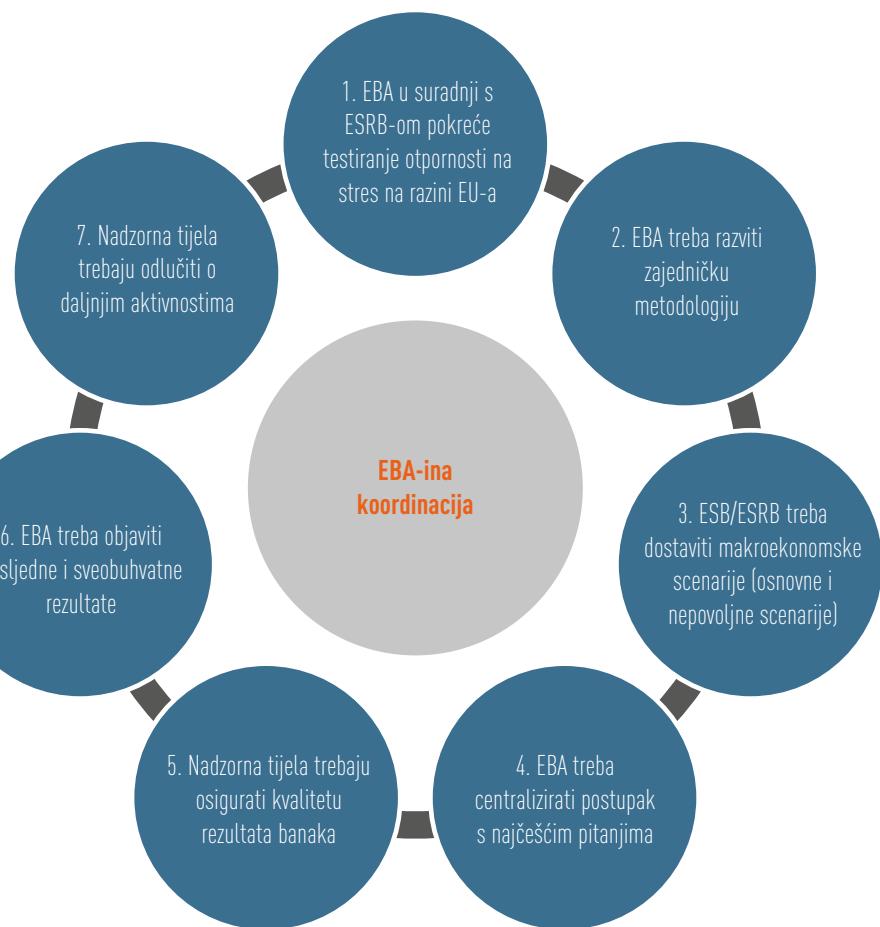
Testiranjem otpornosti na stres na razini EU-a koje predstavlja ključni alat za nadležna tijela, ocjenjuje se otpornost banaka u EU-u na ozbiljne šokove, čime se pomaže donošenju nadzornih odluka i strategija za ublažavanje rizika. Tim se postupkom procjenjuje može li nedavna akumulacija kapitala banaka pokriti gubitke i podržati gospodarstvo tijekom stresnih razdoblja. Transparentnost tržišta potiče se i objavljivanjem dosljednih podataka specifičnih za banke o učinku zajedničkih šokova.

Pripreme za testiranje otpornosti na stres za 2023. na razini EU-a zaključene su 2022., uključujući radionice i savjetovanja s industrijom,

što je dovelo do [objave metodologije i obrazaca za testiranje otpornosti na stres](#). Testiranje će 2023. uključivati proširenu veličinu uzorka (70 banaka), uz znatna poboljšanja metodologije na temelju prethodnih testiranja. Značajna poboljšanja uključuju primjenu dobre prakse, uvođenje stavki „odozgo prema dolje“ za neto prihod od naknada i provizija (NFCI) te detaljniju sektorsku analizu.

Dodatak ciljane sektorske analize, potaknute događajima kao što su COVID-19 i rat u Ukrajini, zahtjeva od banaka da detaljno navedu svoje raščlambe izloženosti prema gospodarskom sektoru. Time se promiče vjerodostojnost rezultata testiranja otpornosti na stres. Osim toga, realnost testiranja pojačana je rekalibracijom prijenosa učinka referentne stope na određene depozite.

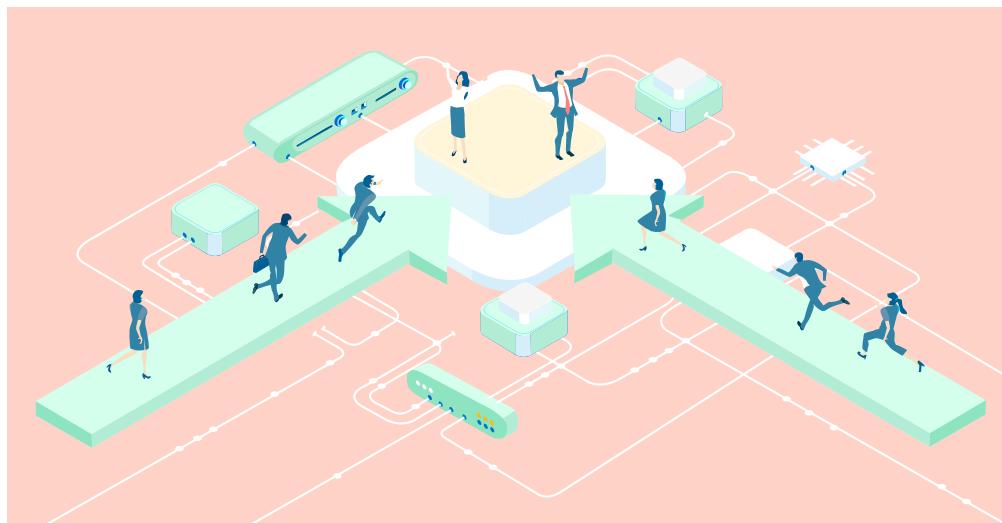
Slika 3: Zadaće i odgovornosti testiranja otpornosti na stres

Daljnji napredak uključuje integraciju sposobnosti testiranja otpornosti na stres „odozgo prema dolje“. U suradnji s Europskom središnjom bankom (ESB) i nadležnim tijelima, EBA je razvila modele odozgo prema dolje, s modelom NFCI utvrđenim za provedbu 2023. godine. Tim se pristupom pojednostavnjuju projekcije, smanjuje teret izvješćivanja na najmanju moguću mjeru i osigurava dosljednost. EBA nastoji maksimalno povećati vrijednost rezultata i istražiti proširenje pristupa „odozgo prema dolje“ na druga rizična područja.

Mandati iz Komisijine strategije održivog finansiranja potiču EBA-u da provodi redovita testiranja otpornosti na stres u pogledu klimatskih promjena i izradi smjernice za procjenu okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika. Strategija EBA-e uključuje odvajanje testova otpornosti na klimatski stres od testova na razini EU-a i praktičnu prilagodbu okvira za testiranje otpornosti na stres. Na radionici će se usmjeravati razvoj okvira za testiranje otpornosti na stres u pogledu klimatskih rizika, čime će se osigurati pripravnost bankarskog sektora. Nadalje, EBA će revidirati smjernice o testiranju otpornosti na stres kako bi obuhvatile klimatske promjene i dugoročne okolišne, socijalne i upravljačke učinke.

Odgovor EBA-e na rusku invaziju na Ukrajinu

Ruska invazija na Ukrajinu imala je značajne učinke na ukrajinsku državu, društvo i gospodarstvo, kao i na europski bankarski sektor. EBA je na te izazove odgovorila procjenom spremnosti regulatornog okvira i uvođenjem alata kako bi se osigurao koordinirani odgovor među bonitetnim nadzornim tijelima.

Početna procjena utjecaja sukoba na bankarski sektor EU-a pokazala je da izravne izloženosti banaka iz EU-a ruskim i ukrajinskim drugim ugovornim stranama predstavljaju idiosinkrastične rizike, ali ne ugrožavaju finansijsku stabilnost tržišta EU-a. Međutim, značajan učinak imali su učinci drugog kruga, uključujući povećanu nesigurnost i poremećaje u proizvodnim linijama. To je dovelo do visoke inflacije i energetske krize, što je utjecalo na makroekonomsko okruženje i predstavljalo rizike za bilance banaka i operativnu stabilnost.

EBA je osigurala transparentnost izvještanjem o razvoju izloženosti banaka Rusiji i Ukrajini putem [prikaza rizika](#). Surađivala je i s Europskim nadzornim tijelom za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u [rješavanju problema prekomjerne volatilnosti na tržištima energetskih izvedenica](#). Europska komisija zatražila je od EBA-e da se usmjeri na ulogu banaka u pružanju usluga transformacije kolateralu i jednostavnija jamstva kao kolateralu nefinansijskim drugim ugovornim stranama kako bi se minimizirali problemi s likvidnošću s kojima se suočavaju energetska poduzeća.

Banke su odigrale ključnu ulogu u pružanju podrške energetskim poduzećima kroz klirinške usluge za izvedenice i odobravanjem kratkoročnih kredita za ispunjavanje obveza kolateralna. Međutim, povećanje cijena energije i problemi s likvidnošću otežali su sposobnost banaka da dodatno podrži energetska poduzeća. EBA je naglasila važnost povećanja transparentnosti u vezi s pozivima na uplatu marže i istražila upotrebu jamstava banaka kao kolateralna za članove klirinškog sustava.

EBA je poduzela razne regulatorne i nadzorne mjere za rješavanje učinaka sukoba na bankarski sektor. Ocjijenila je moguće učinke sukoba na regulatorni okvir, osigurala dosljedan nadzorni pristup i olakšala razmjenu informacija među kolegijima nadzornih tijela. EBA se usmjerila i na smanjenje rizika i finansijsku uključenost, pripremom smjernica za rješavanje negativnog učinka uklanjanja rizika na ugrožene klijente i savjetovanjem o smjernicama povezanimi s upravljanjem rizicima od pranja novca i financiranja terorizma.

Osim toga, [EBA je podržala provedbu sankcija](#) pripremom obrazaca za izvješćivanje o depozitima obuhvaćenim gospodarskim sankcijama. Ti su neobavezni obrasci namijenjeni nacionalnim tijelima odgovornima za praćenje sankcija.

EBA općenito aktivno prati i odgovara na izazove koje ruska invazija na Ukrajinu predstavlja s ciljem očuvanja stabilnosti europskog bankarskog sektora i ublažavanja utjecaja na finansijske institucije i njihove klijente.

Ažuriranje bonitetnog okvira

Jedinstveni pravilnik

EBA je 2022. imala važnu ulogu u ažuriranju bonitetnog okvira i u doprinosu [provedbi regulatornog okvira Basel III u EU-u](#). EBA se usmjerila na osiguravanje dosljednosti i učinkovitosti u primjeni bonitetnih i sanacijskih pravila u bankarskom sektoru. Dala je i doprinos dionicima kako bi se regulatorni okvir prilagodio budućim potrebama.

Jedno od ključnih područja kojima se EBA bavila bilo je [kamatni rizik u knjizi pozicija kojima se ne trguje \(IRRBB\)](#). Pripremila je smjernice i regulatorne tehničke standarde (RTS) za obuhvaćanje pozicija u IRRBB-u i procjenu rizika kreditne marže. EBA je također pratila provedbu tih standarda i njihov učinak na institucije EU-a.

EBA je provela aktivnosti praćenja kapitala, uključujući provedbu svojeg mišljenja o naslijedenim instrumentima i reviziju instrumenta redovnog osnovnog kapitala (CET1) prije Uredbe o kapitalnim zahtjevima (CRR). Pratila je i ukupnu sposobnost pokrivanja gubitaka i minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (TLAC/MREL) te je radila na osiguravanju dosljednosti kapitala i prihvatljivih obveza u svim institucijama.

Provedba međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) 9 još je jedno područje djelovanja EBA-e. Pratio je provedbu MSFI-ja 9 i njegovu interakciju s bonitetnim zahtjevima, posebno u vezi s portfeljima s ve-

likim brojem statusa neispunjavanja obveza. EBA je provela aktivnosti prikupljanja podataka i izradila predloške za procjenu varijabilnosti ishoda očekivanih kreditnih gubitaka i njihova učinka na bonitetne omjere.

EBA je ostvarila napredak u finalizaciji okvira za velike izloženosti u EU-u. Razvila je [regulatorne tehničke standarde za identifikaciju subjekata bankarstva u sjeni i grupa povezanih klijenata](#). Također je radila na ažuriranju okvira za sekuritizaciju, uključujući pojašnjavanje pravila za zadržavanje rizika i razvoj kriterija za jednostavnu, transparentnu i standardiziranu (STS) oznaku za sintetsku sekuritizaciju.

U području tržišnog rizika i rizika prilagodbe kreditnom vrednovanju EBA je dovršila sve regulatorne tehničke standarde obuhvaćene trećom fazom plana za temeljnu reviziju knjige trgovanja (FRTB). Podržala je dosljednu primjenu jedinstvenih pravila putem pitanja i odgovora te pratila provedbu strukturnih smjernica za devizno tržište.

EBA je radila i na dovršetku plana djelovanja za investicijska društva, baveći se temama kao što su mjerjenje likvidnosnog rizika, izuzeća od zahtjeva za likvidnost, dodatni zahtjevi u sklopu drugog stupa i postupci za postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP). Nastavila je s radom na tržišnoj infrastrukturi, posebno u pogledu validacije modela inicijalnog iznosa nadoknade.

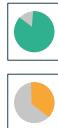
Općenito je EBA odigrala ključnu ulogu u izradi jedinstvenih pravila za bankarstvo u EU-u, uz doprinos ažuriranju bonitetnog okvira te osiguravajući dosljednost i učinkovitost njego-ve primjene.

Nadzorne prakse

Europski program nadzornog ispitivanja za 2022. bio je usmjeren na poboljšanje nadzornih praksi u EU-u. EBA ima ključnu ulogu u usklađivanju

nadzornih pristupa u okviru Europskog programa nadzornog ispitivanja. Ključne teme kojima se treba posvetiti nadzorna pozornost uskladene su sa strateškim nadzornim prioritetima EU-a i uključivale su rješavanje pitanja utjecaja bolesti COVID-19 na kvalitetu imovine, IKT rizike, digitalnu transformaciju, okolišne, socijalne i upravljačke rizike te rizike od pranja novca i financiranja terorizma. Iako su te teme integrirane u nadzorni rad, nadležna tijela i dalje razvijaju kapacitete za digitalnu transformaciju te okolišne, socijalne i upravljačke procjene.

Slika 4: Ključne teme uključene su u nadzorne prioritete nadležnih tijela u 2022.

<p>Utjecaj bolesti COVID-19 na kvalitetu imovine i odgovarajuće rezervacije</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Većina nadležnih tijela ponovo je pratila izlazak iz moratorija, preispitala upravljanje neprihodujućim izloženostima i rezervacijama te prakse odobravanja kredita.
<p>Sigurnosni rizik IKT-a i rizik eksternalizacije IKT-a, agregiranje podataka o rizicima</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Većina nadležnih tijela preispitala je sigurnosni rizik IKT-a i zahtjeve u pogledu IKT-a utvrđene za pružatelje usluga eksternalizacije. Gotovo polovica nadležnih tijela nije provjerila ili je samo djelomično provjerila sposobnosti agregiranja podataka o rizicima.
<p>Digitalna transformacija i subjekti u području finansijske tehnologije (FinTech)</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Nešto više od polovice nadležnih tijela procijenilo uspostavu digitalne strategije i ulogu upravljačkog tijela. Gotovo polovica nadležnih tijela u potpunosti je preispitala provedbu digitalne strategije i pristup rješenjima finansijske tehnologije.
<p>ESG</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Gotovo tri četvrtine nadležnih tijela pregledalo je kako banke promiču unutarnje razumijevanje svojih specifičnih okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika. Nešto više od polovice nadležnih tijela potvrdilo je da poslovna/kreditna strategija i okvir upravljanja odražavaju okolišni, socijalni i upravljački rizik.
<p>SPNFT</p>	 <ul style="list-style-type: none"> Većina nadležnih tijela provjerila je razmjenu informacija o SPNFT-u unutar institucije i procijenila njegov aspekt u sklopu procjena primjerenosti članova upravljačkog tijela.

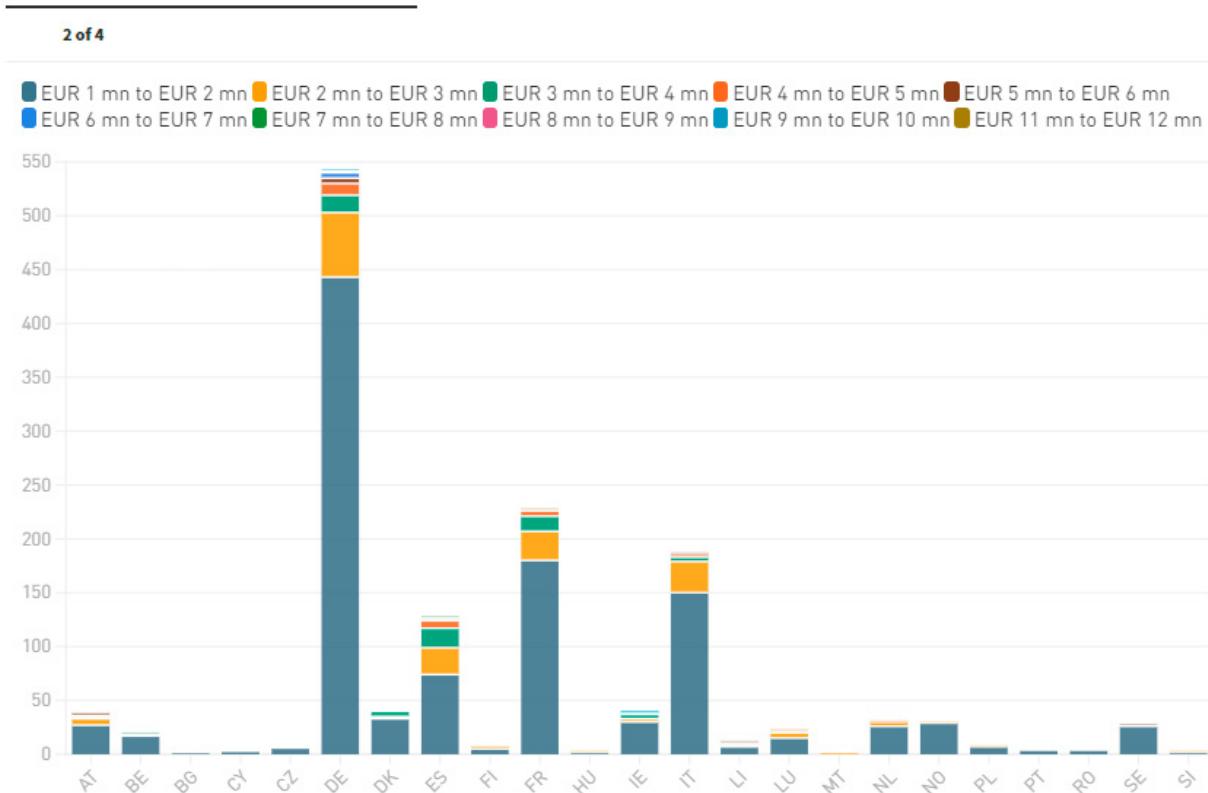
Kolegiji nadzornih tijela, čiji je cilj poticanje suradnje među tijelima, dobro su funkcionali 2022., uz poboljšanja u odnosu na 2021. Zabilježena su poboljšanja u distribuciji dokumenta i razmjenama pokazatelja za rano upozoravanje. Poboljšanja se očekuju u proceduralnim aspektima zajedničkih odluka za 2023. U tom kontekstu EBA promiže zajedničke dobre prakse, pomažući u prekograničnim procjenama i zajedničkim inspekcijama.

[EBA-inu stručnu procjenu](#) pokazala je da su nadležna tijela uključila Smjernice EBA-e o procjeni IKT rizika u nadzorne prakse, ali da su i dalje prisutni izazovi. Nadležna tijela imala su poteškoća s izgradnjom stručnog znanja u području nadzora IKT-a, primjenom proporcionalnosti i uključivanjem procjene IKT rizika u cjelokupni nadzorni postupak. Preispitivanjem je olakšana razmjena najboljih praksi i preporuka za izgradnju kapaciteta i horizontalnu analizu.

U području upravljanja i primitaka EBA je poboljšala određivanje referentnih vrijednosti primitaka nakon razdvajanja regulatornih okvira za institucije i investicijska društva. Naglasak je sada na razlici u plaćama između spolova i oso-

bama s visokim primanjima kako bi se utvrdile nejednakosti. Povećanje broja osoba s visokim primicima koje primaju plaću veću od milijun eura pripisano je dobrom institucionalnim rezultatima, premještajima i povećanjima plaće.

Slika 5: Raspodjela osoba s visokim primanjima prema platnom razredu od 1 milijun EUR i državi članici

Napori za procjenu prikladnosti i primjerenosti ključnih članova finansijskih institucija doveli su do razvoja baza podataka i smjernica triju europskih nadzornih tijela (ESA). Raznolikost u upravljačkim tijelima skrenula je pozornost na njezin utjecaj na donošenje odluka i donošenje rizika. Iako su primjećena poboljšanja u ravnoteži spolova, napredak je bio spor. Različita upravljačka tijela pokazala su bolji povrat na kapital (RoE). EBA se obvezala kontinuirano pratiti raznolikosti i provoditi studije o referentnim vrijednostima.

Okvir sanacije

EBA aktivno sudjeluje u poboljšanju okvira za pripravnost za krizu i sanaciju. Pripremila je smjernice za bolje planiranje oporavka i pripremljenost za krize. EBA nastoji uskladiti pravila, povećati transparentnost okvira za sanaciju, pratiti napredak u planiranju sanacije i promicati ujednačene sanacijske prakse.

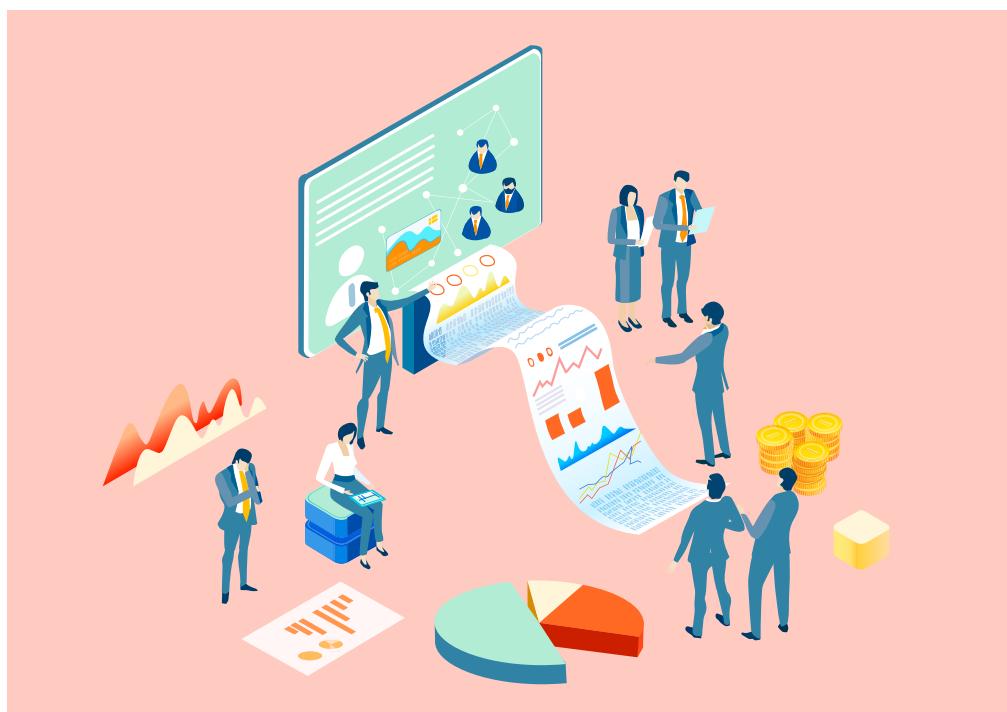
EBA je izdala smjernice o provedivosti sanacije i prenosivosti kako bi se standardizirale prakse među sanacijskim bankama. Naglasak je bio i na ispitivanju sposobnosti razvijenih na temelju tih smjernica. Napori u pogledu transparentnosti uključuju savjetovanja o provedbi sanacije vlastitim sredstvima i plan za poboljšanje transparentnosti. Njezino godišnje izvješće o minimalnom zahtjevu za regulatorni kapital i prihvatljive obveze [MREL] pokazuje predstavlja napredak u rješavanju nedostataka, s izvedivim učinkom na profitabilnost banaka.

U okviru Europskog programa za ispitivanje sanacije (EREP), EBA promiče razmjenu informacija i usklađivanje praksi među sanacijskim tijelima. Prioritetna područja uključuju manjak prihvatljivih obveza, upravljanje vrednovanjem te likvidnost i izvore financiranja. EBA planira procijeniti provedbu prioriteta za 2022. i podijeliti dobre prakse koje su primjećene kako bi se poboljšala spremnost.

U pogledu sustava osiguranja depozita, EBA je revidirala [smjernice za povećanje doprinosu koji se temelje na riziku](#) i poboljšanje metoda izračuna. Objavila je i opsežne podatke o

financijskim sredstvima sustava osiguranja depozita, pokriću depozita i kvalificiranim finansijskim sredstvima.

Primjena EUCLID-a: maksimalno korištenje bankarskih i finansijskih podataka

[EUCLID](#) je platforma i podatkovna infrastruktura koju EBA razvija i upotrebljava za prikupljanje i analizu regulatornih podataka iz širokog raspona finansijskih institucija. Obuhvaća podatke o nadzoru, sanaciji, primitcima i plaćanjima. Tijekom 2022. EUCLID se značajno proširio. EBA je 2011. počela prikupljati nadzorne podatke iz uzorka od 55 banaka EU-a te je do 2014. proširila uzorak za izvješćivanje kako bi obuhvatila 200 najvećih kreditnih institucija EU-a i europskog gospodarskog prostora. Tijekom 2019. EBA je započela s uvođenjem sanacijskih grupa i kreditnih institucija koje podliježu izvješćivanju o sanaciji u sklopu priprema za EUCLID. Uvođenjem EUCLID-a EBA je počela prikupljati podatke za cijelu populaciju banaka, uključujući oko 650 bankarskih grupa i 4300 kreditnih institucija. Izvještajna populacija dodatno je proširena 2022. kako bi uključivala investicijska društva i grupe investicijskih društava, što je dovelo do znatnog povećanja broja izvještajnih datoteka proslijeđenih EBA-i putem EUCLID-a.

Prošireno područje primjene EUCLID-a omoguće EBA-i da provede sveobuhvatniju i detaljniju analizu svojih izvješća, prikaza rizika i studija procjene učinka. Podržava EBA-i u njezinu radu u području politike, kao što je izrada tehničkih standarda ili smjernica i pružanje odgovora na pozive za savjetovanje. EBA održava stalnu interakciju s nacionalnim tijelima i službenicima koji izvješćuju kako bi se osigurala neometana provedba tijekova rada i postupaka osiguranja kvalitete u cijelom lancu izvješćivanja.

Povećanje transparentnosti

Povećanje transparentnosti ključno je za EBA-u. EBA objavljuje različite proizvode za objavljivanje bankarskih informacija široj javnosti, uključujući [postupak transparentnosti na razini EU-a](#), podatke o primitcima i upravljanju te podatke o praksama raznolikosti.

Postupak transparentnosti, koji se provodi od 2011., promiče tržišnu disciplinu i dosljednost u brojkama banaka EU-a. Rezultati testiranja pružaju detaljne informacije o kapitalu, izloženosti rizicima, dobiti i gubitku te drugim relevantnim područjima.

Podatci o primicima od rada i upravljanju prikupljuju se i objavljaju kako bi se osigurala transparentnost praksi nagrađivanja u EU-u. EBA prikuplja i podatke o praksama raznolikosti, uključujući politike raznolikosti, ciljeve za nedovoljno zastupljene informacije o rodu i razlici u plaćama između spolova.

Osim distribucije podataka, EBA je uključena u podršku tržišima neprihodonosnih kredita promicanjem standardizacije podataka za transakcije neprihodonosnih kredita. Razvila je provedbene tehničke standarde (ITS) kojima se utvrđuju predlošci za pružanje informacija o neprihodonosnim kreditima pri njihovoj prodaji ili prijenosu. Cilj je smanjiti asimetriju informacija, povećati učinkovitost

tržišta i privući manje ulagatelje na tržišta neprihodonosnih kredita.

EBA je također nastavila raditi na poboljšanju učinkovitosti svojeg okvira nadzornog izvješćivanja, uključujući napore za integrirano izvješćivanje i poboljšanje tržišne discipline putem zahtjeva za objavljivanje u sklopu trećeg stupa. Surađuje s Europskim nadzornim tijelom za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (EIOPA) na poboljšanju standarda modela podatkovnih točaka (DPM).

Kako bi ispunila očekivanja korisnika u pogledu distribucije podataka, EBA je usmjerena na poboljšanje razvoja alata i podrške za tumačenje i primjenu podataka iz EUCLID-a. Surađuje i s korisnicima kako bi se prikupile povratne informacije i utvrdila područja u kojima su potrebna poboljšanja. Budući napor EBA-e za distribuciju podataka uključuju korištenje novih tehnologija, kao što su interaktivni alati, kontrolne ploče i strojno učenje, kako bi se poboljšala dostupnost i analiza podataka.

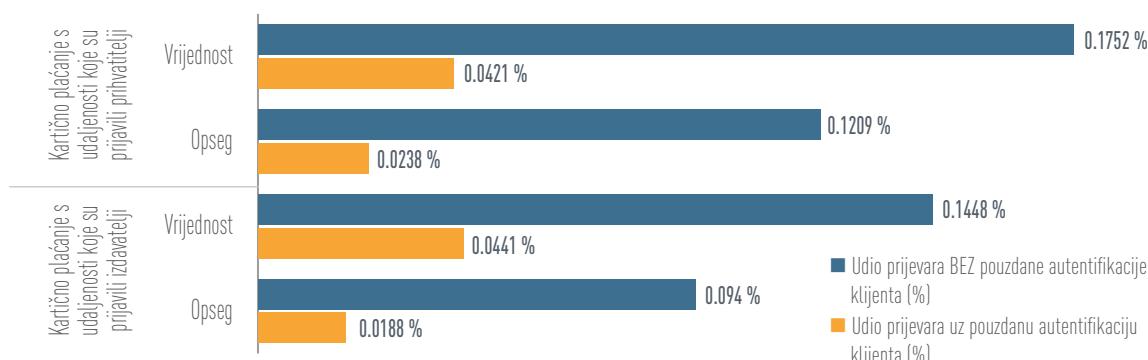
Digitalna otpornost, finansijske inovacije i zaštita potrošača

U području digitalne otpornosti EBA i druga europska nadzorna tijela aktivno su uključena u provedbu Uredbe i Akta o digitalnoj operativnoj otpornosti (DORA) zajedno s drugim zakonodavnim aktima povezanimi s kibersigurnošću. Osnovali su pododbore za digitalnu operativnu otpornost i koordinirali napore za usklađivanje kibersigurnosti i otpornosti u cijelom finansijskom sektoru EU-a. Europska nadzorna tijela rade na više od 15 politika koje će podnijeti Europskoj komisiji tijekom razdoblja provedbe.

U digitalizaciji platnih usluga i elektroničkog novca EBA je odgovorila na poziv Europske komisije za savjetovanje o reviziji Direktive PSD 2 izdavanjem više od 200 preporuka za daljnja poboljšanja. Tim se preporukama nastoji poboljšati tržišno natjecanje, olakšati inovacije, smanjiti prijevare u vezi s plaćanjem, zaštiti novac i podatke potrošača te riješiti razne izazove povezane s platnim uslugama.

Slika 6: Stopa prijevare za kartična plaćanja s udaljenosti koje su prijavili izdavatelji i prihvatitelji s pouzdanom autentifikacijom ili bez nje

EBA je izdala i [smjernice o ograničenom isključenju mreže u skladu s Direktivom PSD 2](#) platnim uslugama kako bi se osigurala usklađena i dosljedna primjena pravnih zahtjeva. Osim toga, objavljene su izmjene regulatornih tehničkih standarda o pouzdanoj autentifikaciji klijenta i sigurnoj komunikaciji kako bi se smanjile poteškoće za korisnike koji se koriste uslugama pružanja informacija o računu i postigla ravnoteža između sigurnosti, inovacija i tržišnog natjecanja.

Kad je riječ o finansijskim inovacijama, EBA je objavila [regulatorne tehničke standarde čiji je cilj poboljšati okruženje za ulagatelje koji upotrebljavaju platforme za skupno financiranje](#). Ti regulatorni tehnički standardi usmjereni su na smanjenje asimetričnosti informacija između vlasnika projekata i ulagača, postavljanje zajedničkih standarda za procjenu kreditnog rizika, upravljanje i strukture za upravljanje rizicima.

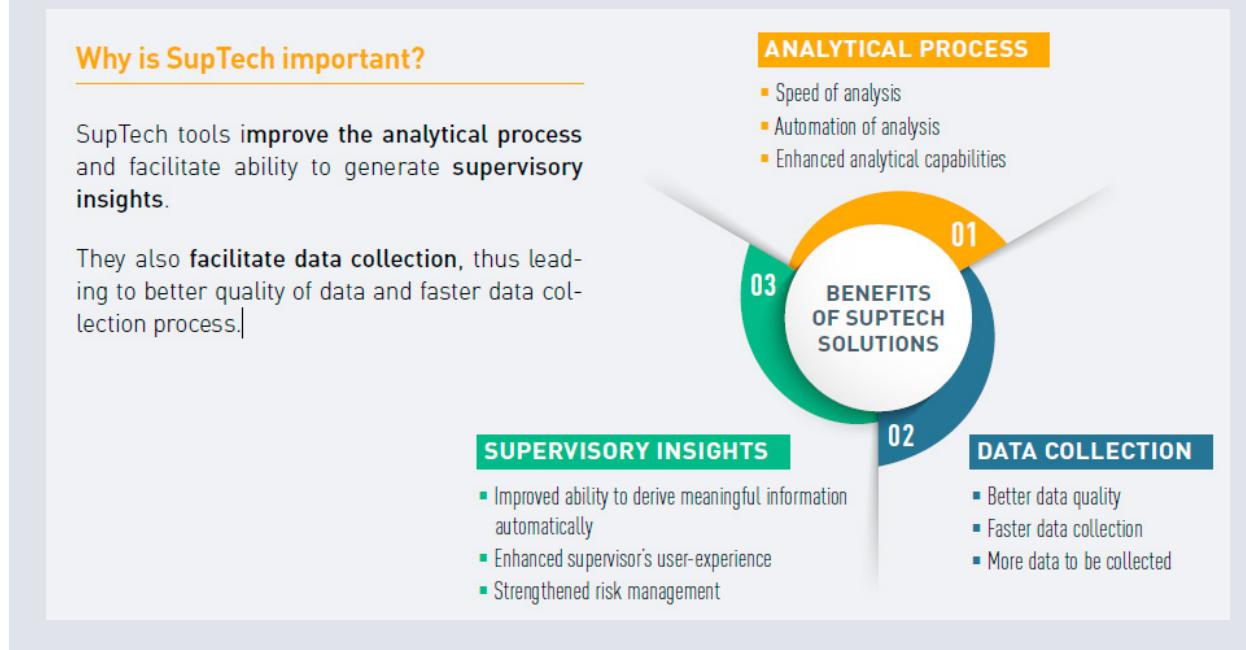
U području kriptoimovine EBA je aktivno uključena u provedbu Uredbe o tržištima kriptoimovine (MiCA). Dostavili su tehničke podatke,

izradili plan provedbe i upozorili potrošače na rizike povezane s kriptoimovinom. EBA prati i kretanja na tržištu kriptoimovine, sudjeluje u radu na utvrđivanju međunarodnih normi te se priprema za svoju nadzornu ulogu u okviru Uredbe o tržištima kriptoimovine (MiCA).

Kako bi poboljšala nadzorne kapacitete u radu s naprednim tehnologijama, EBA surađuje s ESMA-om i EIOPA-om na Nadzornoj akademiji EU-a za digitalne financije. Cilj je ovog trogodišnjeg projekta ojačati osoblje nadležnih tijela pružanjem sveobuhvatne obuke o digitalnim financijama i praktičnih radionica o reguliranju i nadzoru finansijskih inovacija.

Nadalje, EBA je provela studiju o primjeni nadzorne tehnologije (SupTech) s nadležnim tijelima u EU-u. Studija je pokazala da nadležna tijela prihvataju nadzorne tehnologije i upotrebljavaju tehnologiju za podršku različitim nadzornim postupcima, kao što su analiza podataka, suradnja, izvješćivanje i rješavanje područja poput mikrobonitetnog nadzora, zaštite potrošača, sprječavanja pranja novca i sanacije.

Slika 7: Zašto je SupTech važan?

Ukratko, EBA i druga europska nadzorna tijela aktivno su sudjelovali u provedbi različitih uredbi i direktiva za jačanje digitalne otpornosti, poboljšanje platnih usluga i elektronič-

kog novca, poticanje finansijskih inovacija, reguliranje kriptoimovine i upotrebu tehnologije SupTech za učinkovitiji nadzor.

Borba protiv pranja novca i financiranja terorizma

EBA je uvela sveobuhvatan regulatorni okvir za rješavanje finansijskih kaznenih djela, posebno pranja novca i financiranja terorizma. Tim se okvirom osigurava dosljedan pristup

utvrđivanju, procjeni i upravljanju rizicima u svim područjima nadzora i tijekom cijelog životnog ciklusa finansijskih institucija.

EBA je 2022. ojačala taj okvir izdavanjem novih smjernica o važnim aspektima upravljanja i unutarnjih kontrola u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT). Pojasnili su i primjenu pravila o SPNFT-u u digitalnom kontekstu putem Smjernica za uključivanje klijenata na daljinu. Osim toga, EBA je objavila Smjernice za službenike za usklađenost s propisima o sprječavanju pranja novca, kojima se utvrđuju zajednički standardi za poboljšanje obrane institucija u vezi sa sprječavanjem pranja novca i borbom protiv financiranja terorizma te njihova zaštita od zlouporabe koju provode financijski kriminalci.

EBA je revidirala svoje Smjernice o SREP-u kako bi uključila razmatranja o rizicima od pranja novca i financiranja terorizma, razvila jedinstvene kriterije za procjenu ozbiljnosti povreda SPNFT-a i pripremila se za deset novih mandata na temelju preinačene Uredbe o prijenosu novčanih sredstava i kriptoimovine.

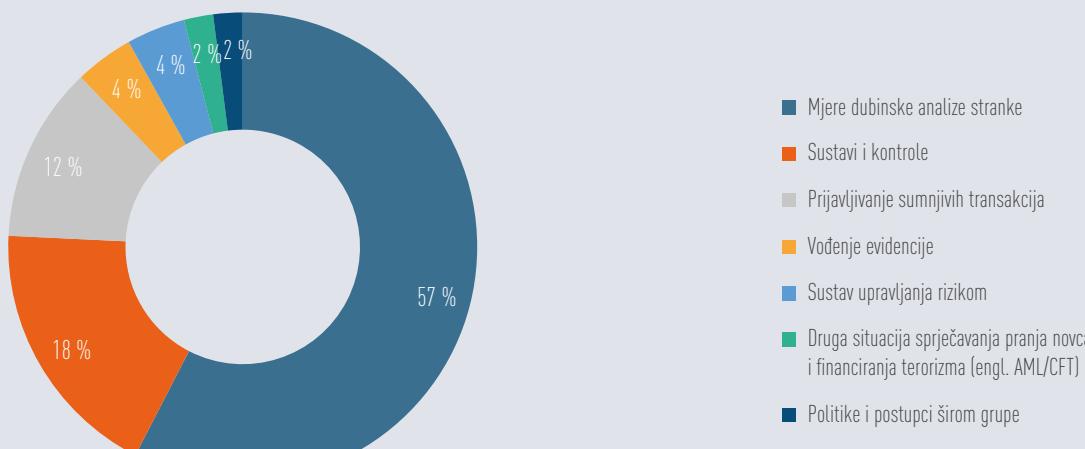
EBA je preispitala pristupe nadležnih tijela u pogledu rješavanja rizika od pranja novca / financiranja terorizma u bankama. Preispitivanja su bila usmjerenja na suradnju u području nadzora i ulogu bonitetnih nadzornih tijela u okviru za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma. Nalazi tih preispitivanja, zajedno s preporukama, bit će objavljeni 2023. Preispitivanja su upućivala na to da,

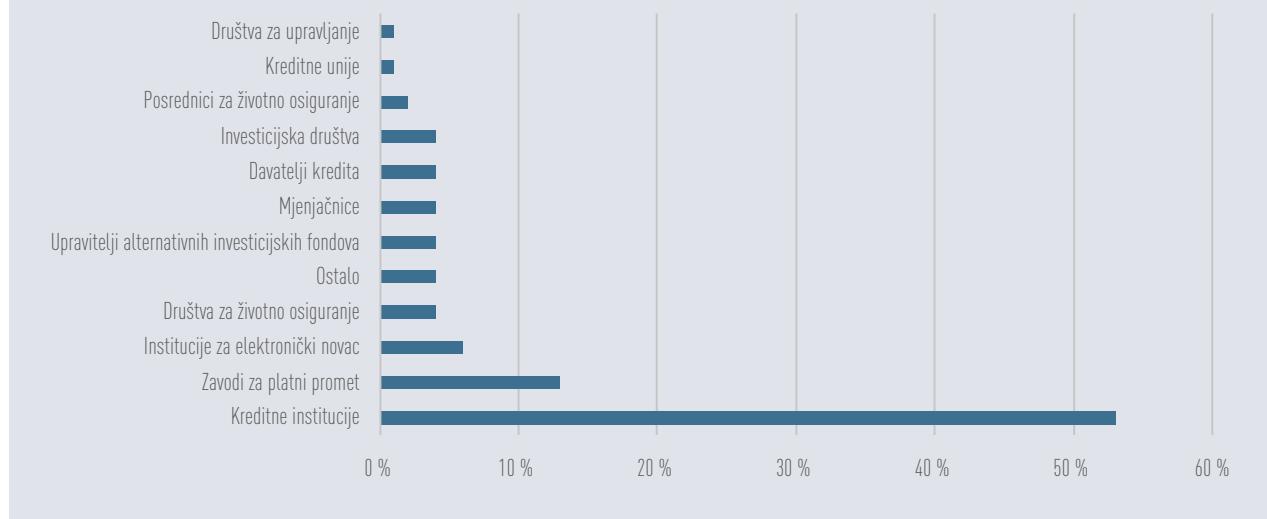
iako je suradnja u području nadzora prioritet, nije uvijek bila sustavna ili djelotvorna, što otežava napore povezane sa sprječavanjem pranja novca i borbom protiv financiranja terorizma.

Kako bi podržala učinkovitu provedbu ovira za sprječavanje pranja novca i borbu protiv financiranja terorizma, EBA je radila na izgradnji nadzornih kapaciteta. Provela je procjene nadležnih tijela na licu mjesta i osigurala bilateralne povratne informacije i preporuke. EBA je također procijenila odgovore nadležnih tijela na posebne slučajeve, kao što su Luanda Leaks, i ocijenila njihove pristupe rizicima od pranja novca / financiranja terorizma u sektoru institucija za platni promet.

EBA je potaknula suradnju i koordinaciju među nadzornim tijelima za finansijske usluge u EU-u radi rješavanja rizika od pranja novca / financiranja terorizma na razini EU-a. Oni su pratili i podržavali kolegije za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma u EU-u, radili na neopravdanom smanjenju rizika i vodili zajednički odgovor na rizike od finansijskog kriminala u nastajanju nakon ruske invazije na Ukrajinu. Uspostava središnje baze podataka o SPNFT-u, EuReCa (središnja baza podataka EBA-e o SPNFT-u), omogućila je razmjeru informacija o nedostatcima i korektivnim mjerama koje su poduzele finansijske institucije.

Slika 8: Vrsta subjekata na koje se odnose materijalne slabosti prijavljene do 31. prosinca 2022.

Slika 9: Raspodjela materijalnih slabosti dostavljenih do 31. prosinca 2022. prema kategorijama

EBA je Europskoj komisiji i suzakonodavcima pružila tehničke savjete za jačanje obrane EU-a u području sprječavanja pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma. Istaknula je važnost suradnje u području nadzora i holističkog pristupa u borbi protiv finansijskih kaznenih djela. U smjernicama koje je izdala EBA pojašnjene su uloge i odgovornosti službenika za usklađenost u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma i upravljačkog tijela u finansijskim institucijama. Cilj smjernica bio je uspostaviti zajedničko razumijevanje i promicati učinkovite mjere

usklađivanja u području sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

EBA je prikupila pozitivne povratne informacije od industrije o smjernicama u pogledu uloge službenika za usklađenost u području sprječavanja pranja novca, smatrajući ih korisnima i vrijednima za poboljšanje njihova rada. Smjernice su se počele primjenjivati od 1. prosinca 2022., a nadzorna tijela EU-a potvrdila su svoju usklađenost ili namjeru da se usklade s ovim smjernicama.

Uključivanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika u regulatorni okvir

Rad EBA-e na održivom financiranju usklađen je s aktivnostima EU-a i međunarodnim aktivnostima. Doprinosi Platformi za održivo financiranje na razini EU-a i sudjeluje u međunarodnim inicijativama kao što su Mreža za ozelenjivanje finansijskog sustava i Bazelski odbor za nadzor banaka. EBA surađuje s drugim tijelima finansijskog sektora EU-a kako bi osigurala dosljednost mjera.

EBA daje prednost okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima te ih integrira u regulatorni okvir. EBA slijedi sveobuhvatan pristup za podršku prelaska EU-a na održivo gospodarstvo. EBA se u 2022. usmjerila na testiranje otpornosti na stres povezano s okolišnim, socijalnim i upravljačkim čimbenicima, objavljanjem informacija, bonitetnim tretmanom, upravljanjem rizicima, nadzorom i rješavanjem manipulativnog zelenog marketinga.

EBA je objavila dokument za raspravu u kojem je zatražila povratne informacije o opravdanoći posebnog bonitetnog tretmana za izloženoštiti povezane s okolišnim i/ili socijalnim ciljevima. Povratne informacije primljene u vezi s ovim dokumentom za raspravu razmatrat će se prije oblikovanja preporuka o politikama u završnom izješću koje će biti objavljeno 2023.

U okviru nadzora nad investicijskim društvima EBA je objavila izješće o procjeni okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika i rizika za bonitetni nadzor. Ovim se izješćem postavljaju temelji za razmatranje okolišnih, socijalnih i upravljačkih aspekata u postupku nadzorne provjere i ocjene investicijskih društava.

Kako bi se otklonila zabrinutost u pogledu manipulativnog zelenog marketinga, EBA je, zajedno s drugim europskim nadzornim tijelima, prikupila informacije putem poziva na očitovanje. Cilj je ove inicijative definirati manipulativni zeleni marketing, identificirati rizike i nadzorne alate te prikupiti primjere potencijalnih praksi manipulativnog zelenog marketinga. Detaljnije razumijevanje manipulativnog zelenog marketinga pomoći će u oblikovanju politika i nadzoru te potaknuti pouzdanost zahtjeva povezanih s održivošću.

EBA poboljšava upravljanje okolišnim, socijalnim i upravljačkim rizicima izradom smjernica za utvrđivanje, procjenu, upravljanje i praćenje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika. Taj se rad temelji na nalazima nadzora, međunarodnim okvirima i raspravama o pouzdanim praksama upravljanja rizicima za banke u EU-u.

EBA je objavila obnovljeni plan za održivo financiranje kako bi ga se uskladilo s promjenama na tržištu i regulatornim kretanjima. Plan obuhvaća transparentnost i objavljivanje informacija, upravljanje rizicima, bonitetnu regulativu, zelene standarde i oznake te praćenje održivog financiranja i profila rizičnosti okolišnih, socijalnih i upravljačkih čimbenika. Iako su u planu navedeni ciljevi i vremenski okvir EBA-e, moguće su promjene rokova zbog tekućih regulatornih kretanja. EBA je i dalje predana doprinosu europskim i međunarodnim naporima za rješavanje okolišnih, socijalnih i upravljačkih rizika i promicanje održivog financiranja.

Slika 10: Ključni ciljevi EBA-ina plana za održivo financiranje

Povećanje učinkovitosti i djelotvornosti

EBA se 2022. usmjerila na poboljšanje svoje učinkovitosti i djelotvornosti putem različitih inicijativa. Cilj toga bio je osnažiti svoje osooblje, poboljšati angažman dionika, ojačati istraživačke inicijative, promicati njezin rad, stvoriti zeleniju organizaciju, poboljšati digitalizaciju i ojačati postupak pitanja i odgovora.

Kako bi osnažila svoje osooblje i osigurala organizacijsku agilnost, EBA se usmjerila na privlačenje i razvoj talentiranih pojedinaca, poticanje timskog rada, iskorištavanje alata i usluga te jačanje partnerstava. Provela je politike unutarnje mobilnosti i uložila u razvoj osooblja i vanjsku mobilnost putem razmjene osooblja s drugim organizacijama.

EBA je organizirala istraživačke radionice i seminare o politikama na kojima se raspravljalo o izazovima u bankarskom sektoru, regulatornim reformama i temama povezanim s nadzorom. Pozvala je ekonomiste, istraživače, tvorce politika i akademsku zajednicu da promiču raspravu i poboljšaju postupak donošenja politika.

EBA je sudjelovala u komunikacijskim aktivnostima kako bi promicala svoj rad putem svojeg mrežnog mjesta, intervjuja za medije, platformi društvenih mreža i izdavanja informativnih članaka, infografika i vizualizacija podataka. Objavila je priopćenja za medije,

provela intervjuje i odgovorila na upite kako bi dodatno razvila svijest i povećala angažman. Kad je riječ o sudjelovanju dionika, EBA je proširila suradnju s ključnim dionicima kao što su Vijeće EU-a, Europski parlament, druga europska nadzorna tijela i jedinstveni nadzorni mehanizam ESB-a. Također se obratila novim dionicima u područjima kao što su kiberrizik, suzbijanje kriminala, zaštita podataka i tržišno natjecanje. Cilj je bio izgraditi povjerenje, olakšati suradnju i osigurati transparentnost regulatornih i nadzornih postupaka.

EBA je ostvarila znatan napredak u stvaranju zelenije organizacije provedbom najboljih praksi u području okoliša i ostvarivanjem ciljeva zaštite okoliša u područjima kao što su putovanja, potrošnja energije, gospodarenje otpadom i nabava. Nadzorno tijelo steklo je certifikat sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja (EMAS) te je postala prva europska agencija u Francuskoj koja ga je primila. Komunikacija je imala ključnu ulogu u razvoju svijesti o održivosti i upravljanju okolišem.

Kako bi se ojačalo upravljanje rizicima, EBA je razvila okvir za upravljanje rizicima u poduzećima (ERM), uključujući registar rizika, izjavu o sklonosti preuzimanju rizika, politiku ERM-a i dokument o životnom ciklusu ERM-a. Vodila je sastanke za razvoj svijesti te razvila

skup alata za rizike. EBA je utvrdila strateške rizike i provela mjere za smanjenje rizika. Njezin je cilj bio optimizirati uspješnost, ispuniti svoj mandat i primijeniti sveobuhvatan pristup upravljanju rizicima.

Poboljšana je tehnološka infrastruktura i metode digitalne suradnje kako bi se povećalo zadovoljstvo korisnika i učinkovitost usluga. Na glašeni su i napor i povezani s digitalizacijom, pri čemu EBA provodi platformu za suradnju s pomoću alata Microsoft 365. Ta je platforma olakšala unutarnju i vanjsku suradnju, sigurnu razmjenu informacija, zadržavanje znanja

te bolju mobilnost i učinkovitost. Poboljšala je upravljanje sigurnošću, usklađenošću i korisničkim pristupom te istodobno osigurala buduće kapacitete i integraciju s naslijedjenim sustavima.

EBA je uvela interne promjene kako bi povećala učinkovitost i odgovornost svojeg postupka pitanja i odgovora. Obvezala se odgovoriti na pitanja dionika u roku od 9 mjeseci i primijenila nove kriterije prihvatljivosti. Postupak pitanja i odgovora imao je ključnu ulogu u pružanju pojašnjenja o jedinstvenim pravilima i osiguravanju dosljedne primjene propisa i nadzora.

Prioriteti za 2023.

- Plan za okolišne, socijalne i upravljačke čimbenike
- Finalizacija regulatornog okvira Basel III u EU-u
- Banke koje provode testiranje otpornosti na stres
- Podatci u službi dionika
- Reguliranje i nadzor digitalnog financiranja
- Sljedeći koraci u borbi EU-a protiv pranja novca i financiranja terorizma

KONTAKT S EU-OM

Osobno

U cijeloj Europskoj uniji postoje stotine centara *Europe Direct*. Adresu najbližeg centra možete pronaći na internetu (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Telefonom ili pismenim putem

Europe Direct je služba koja odgovara na vaša pitanja o Europskoj uniji. Možete im se obratiti:

- na besplatni telefonski broj: 00 800 6 7 8 9 10 11 (neki operateri naplaćuju te pozive),
- na broj: +32 22999696 ili
- putem obrasca: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_hr

TRAŽENJE INFORMACIJA O EU-U

Na internetu

Informacije o Europskoj uniji na svim službenim jezicima EU-a dostupne su na internetskim stranicama Europa (european-union.europa.eu).

Publikacije EU-a

Publikacije EU-a možete pregledati ili naručiti preko internetske stranice op.europa.eu/hr/publications. Za više primjeraka besplatnih publikacija обратите se svojoj lokalnoj službi *Europe Direct* ili dokumentacijskom centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_hr).

Zakonodavstvo EU-a i povezani dokumenti

Za pristup pravnim informacijama iz EU-a, uključujući cjelokupno zakonodavstvo EU-a od 1951. na svim službenim jezičnim verzijama, posjetite internetske stranice EUR-Lexa (eur-lex.europa.eu).

Otvoreni podaci EU-a

Portal data.europa.eu omogućuje pristup otvorenim podatkovnim zbirkama iz institucija, tijela i agencija EU-a. Zbirke se mogu besplatno preuzimati i ponovno uporabiti u komercijalne i nekomercijalne svrhe. Putem portala moguće je i pristup mnoštvu podatkovnih zbirk iz europskih država.

EUROPEAN BANKING AUTHORITY

Floor 24-27, Europlaza, 20 avenue André Prothin,
La Défense 4, 92400 Courbevoie, France

Tel. +33 186 52 7000
E-mail: info@eba.europa.eu

<http://www.eba.europa.eu>

Ured za publikacije
Europske unije